

2021-06-17
S2021/05135 (delvis)**Socialdepartementet**Socialstyrelsen
106 30 Stockholm

Uppdrag till Socialstyrelsen att utarbeta nationella riktlinjer för förlossningsvården

Regeringens beslut

Regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att utarbeta nationella riktlinjer och komplettera kunskapsstöd för förlossningsvården inklusive mödrahälsovården och eftervården. Syftet med riktlinjerna är bland annat att främja kontinuitet, delaktighet och jämlik vård för kvinnan under graviditet, förlossning och eftervård samt att rätt kompetens finns tillgänglig utifrån kvinnors olika behov. Stödet ska vidare bidra till att kvinnor ska få en jämlik vård och vara delaktiga i beslut som rör deras reproduktiva hälsa även före och efter graviditeten. Arbetet ska utgå ifrån och bygga vidare på befintliga kunskapsstöd i syfte att åstadkomma ett sammanhållet nationellt stöd för hela området.

Uppdraget innebär att samordna redan befintliga och pågående kunskapsstöd på området och analysera om ytterligare kunskap behöver tas fram. Det samlade stödet ska kompletteras med stöd för prioriteringar i form av nationella riktlinjer. Även indikatorer för uppföljning ska tas fram. Det samlade stödet ska bidra till en sammanhållen vårdkedja inom hela området.

Uppdraget ska genomföras i samverkan med Statens beredning för medicinsk- och social utvärdering. Vidare ska myndigheten föra en dialog med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och samråda med regionernas nationella system för kunskapsstyrning om på vilket sätt myndighetens arbete kan ligga till grund för utvecklingen på området.

Socialstyrelsen ska lämna en muntlig delredovisning till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 1 juni 2022. En första publicering av arbetet ska ske senast den 30 december 2022. I samband med publiceringen

ska arbetet med uppdraget redovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet). Därefter ska myndigheten vid behov uppdatera det publicerade stödet.

Socialstyrelsen får för uppdragets genomförande använda 3 000 000 kronor under 2021. Kostnaden ska belasta utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, anslag 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård, anslagspost 33 Förlossningsvård och kvinnors hälsa. Medlen utbetalas engångsvis efter rekvisition ställd till Kammarkollegiet. Rekvisitionen ska lämnas senast den 1 december 2021. Medel som inte har utnyttjats ska återbetalas till Kammarkollegiet senast den 31 mars 2022. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning lämnas till Kammarkollegiet. Rekvisition, återbetalning och redovisningar ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

Bakgrund

Det finns betydelsefulla skillnader mellan kvinnors och mäns hälsa, samt mellan olika grupper av kvinnor. Det finns också omotiverade skillnader mellan kvinnors och mäns tillgång till hälso- och sjukvård och kvaliteten på vården. Av den anledningen inledde regeringen 2015 en flerårig satsning i syfte att stärka förlossningsvården och kvinnors hälsa och därigenom uppnå en mer jämställd vård och jämlik hälsa i befolkningen. Under perioden 2015–2021 har regeringen avsatt totalt 7,6 miljarder kronor till förlossningsvården och andra initiativ för att stärka vården av kvinnor och kvinnors hälsa. Trots förbättringar på området och goda resultat kvarstår fortsatt utmaningar bland annat inom eftervården och vårdkedjan behöver bli mer säker, tillgänglig och jämlik.

Inom ramen för regeringens satsning har centrala myndigheter, däribland Socialstyrelsen, genomfört en rad betydande regeringsuppdrag för kvinnors hälsa och förlossningsvården med kartläggande, kunskapshöjande och uppföljande insatser. Socialstyrelsen fick ett samlat regeringsuppdrag 2016 om förlossningsvården och hälso- och sjukvård som rör kvinnors hälsa och skulle bland annat analysera behovet av kunskap och kunskapsstöd inom förlossningsvården. I slutredovisningen av uppdraget 2019 framgår att myndighetens kartläggningar visar på brister och stora variationer i graviditets- och förlossningsvården. Särskilt behöver vården efter förlossningen förbättras, både på sjukhuset och efter hemgången. Myndigheten gjorde då bedömningen att det finns ett behov av ett kunskapsstöd för hela vårdkedjan från graviditet till förlossning och eftervård.

Mot bakgrund av detta har Socialstyrelsen inlett ett egeninitierat arbete med att ta fram ett kunskapsstöd för mödrahälsovården, förlossningsvården och eftervården, främst riktat till professionen. Nu får Socialstyrelsen regeringens uppdrag att fortsätta arbetet och komplettera med stöd för prioriteringar i form av nationella riktlinjer. Det samlade materialet ska leda till att vården blir säkrare och mer jämlik för kvinnor som föder barn i hela landet.

Under 2021 uppgår regeringen satsning till 1 500 miljoner kronor. En stor del av satsningen på kvinnors hälsa och förlossningsvården består av fleråriga överenskommelser mellan staten och SKR i syfte att stimulera till och förstärka utvecklingen i regionerna. I december 2019 träffade regeringen och SKR överenskommelsen Ökad tillgänglighet och jämlikhet i mödrahälso- och förlossningsvården samt förstärkta insatser för kvinnors hälsa 2020–2022. Vidare träffade regeringen och SKR en tilläggsöverenskommelse på området i januari 2021 om en personcentrerad, tillgänglig och jämlik hälso- och sjukvård för graviditet, förlossning och eftervård 2021–2022.

Arbetet i regionerna ska utgå ifrån tillförlitliga och aktuella kunskapsstöd t.ex. kunskapsstöd från myndigheter och därmed baseras på bästa tillgängliga kunskap om vård och behandling. Socialstyrelsens nationella riktlinjer kommer att vara betydelsefulla i den fortsatta utvecklingen på området. Det är därför viktigt att Socialstyrelsen för en dialog med SKR och regionernas nationella system för kunskapsstyrning i genomförande av uppdraget.

På regeringens vägnar

Lena Hallengren

Lovisa Persson

Kopia till

Statens beredning för medicinsk- och social utvärdering
Sveriges Kommuner och Regioner